

دین‌داری در دنیای معاصر

سید مجتبی حسینی

www.ketab.ir

کتاب نیستان

حسینی، سید مجتبی.
دین‌داری در دنیای معاصر. سید مجتبی حسینی.

تهران: کتاب نیستان، ۱۳۹۷.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۷-۹۹۱-۹

دین‌داری. جنبه‌های قرآنی.

۱۳۹۷ ۵ / ۴۵۰۹ / BV

۲۰۲

۵۲۴۵۲۲۶

دین‌داری در دنیای معاصر

سید مجتبی حسینی

طرح غلدان: امید مازیار

کتاب نیستان

چاپ اول ۱۳۹۷ ۱۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۷-۹۹۱-۹

چاپ و صحافی: سپیدار

نیستان: ۵-۲۲۶۱۲۴۴۳

۱۷۰۰۰ تومان

ارتباط با شما ۳۰۰۰۸۵۵۲

www.neyestanbook.com

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۱۱	دنیای معاصر.....
۱۳	دنیای معاصر؟.....
۱۷	چالش آزادی و تقید.....
۲۷	آزادگی و دین‌داری.....
۳۱	چالش دین و دانش.....
۴۳	چالش بُعد زمانی.....
۴۷	چالش عوارض دنیای معاصر با دین‌داری.....
۶۱	دین‌داری.....
۶۳	رابطه انسان با خدا.....
۶۷	رابطه انسان با خدا ۱.....
۷۷	رابطه انسان با خدا ۲.....

۹۳		۳	رابطه انسان با خدا
۱۱۳		۴	رابطه انسان با خدا
۱۲۷		۵	رابطه انسان با خدا
۱۳۵		۶	رابطه انسان با خدا

www.ketab.ir

پیشگفتار

در سال‌های گذشته مجموعه مباحثی تحت عنوان «دین‌داری در دنیای معاصر» منتشر می‌شد که مورد توجه و استقبال عزیزان زیادی قرار می‌گرفت. بر آن شدیم پس از گذشت ۲۰ سال این مباحث به‌صورت کتاب در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد.

قسمتی از آن مطالب در این دفتر و قسمت‌هایی دیگر احیاناً در دفترهای بعدی این مجموعه خواهد آمد. نگاه کلی ما در این مجموعه رعایت حداقل شرایع لازم‌المورد قبول پیشوایان دینی برای دین‌دار بودن است، اگرچه لایه‌های بالاتر دینی که هر شخص ممکن است برای خود بپسندد نیز مورد احترام و تحریم است، اما در این دفتر مجال پرداختن به آنها نیست.

چه بسا کسی بخواهد به دلیل الزامات خاص دینی و مذهبی مورد نظر خود، سبک زندگی‌ای داشته باشد که یا با دنیای معاصر قابل جمع نباشد یا قابل جمع به نظر نرسد در این دفتر حد متعادل و به نوعی حداقل ضروری دین‌داری آن هم براساس مستندات ادعای دین، و نه شعارها، عادت‌ها، فرهنگ‌ها، و بدون اظهارنظر در مورد نزاهت محترم فرهنگ‌ها و خرده فرهنگ‌ها امیدواریم تلاش کوچک ما مسیری برای همگان باشد.

می‌توان گفت اکثریت جمعیت چند میلیاردی کره زمین خواسته یا ناخواسته و کم یا زیاد، در سپهر دنیای معاصر قرار دارند و یا بی‌قرارند! اگرچه شاید بیشتر مردم درگیر اندیشیدن در تأثیر و تأثر دنیای معاصر نیستند، با این حال بخش ژرف‌نگرتر و اندیشمندتر مردمان، درنگ و تأمل در چند و چون بستگی و نابابستگی‌های دنیای معاصر را می‌پسندند و چالش در این زمینه را برمی‌تابند.

در این بین دینی که به آئینی دل بستگی، سرسپردگی و وابستگی دارند، به گونه ویژه‌ای پرسش‌های رنگارنگ و گوناگون در زمینه پیوند و ناپیوندی دین و دنیای معاصر، ذهن و دلشان را درگیر کرده و از این میان عده‌ای با اولین پاسخ، ولو نادانسته، پاسخته؛ در پذیرفتن یا نپذیرفتن هر یک از این دو سو، خود را از چنگ این درگیری رها می‌پندارند و پرسشی را در ذهن خود جا نمی‌دهند، اما این تجربه پاسخ‌یابی، دل و دیده ژرف‌نگران و اندیشمندان آزادمنش و ناوابسته را آرام و اقناع نمی‌کند، به ویژه که احساس خوشایند دین‌داری را لخت چسبیده باشند و گذر بی‌درنگ از دین و دین‌داری را نمی‌خواهند. و در همین حال ترک ذهنی و عینی دنیای معاصر را هم یا نمی‌خواهند یا نمی‌توانند یا نمی‌توانند.

جوهره این دسته از آدمیان در درون بسیاری از مردم هست، اگرچه بعضی‌ها به گونه آشکار بدان روی نکرده‌اند.

در این نوشته اگرچه بیشتر گزاره‌ها فراگیر هستند، اما روی سخن با آن دسته مردمانی است که دردمند و درک‌مند و دریافت‌گر و اندیشه‌محورند. آنها که برای ذهن و دل و دیده خود ارزش ویژه‌ای باز کرده و خود را

موجودی ارزشمند و بااهمیت در این هستی می‌دانند و می‌خواهند.

این پرسش بیجا نیست که: «مگر چه رخدادی روی داده که عنوان این نوشته می‌شود «دین‌داری در دنیای معاصر»؟ آیا دین دگرگون شده یا دنیای معاصر چیزی شده؟! و یا چشم‌داشت‌های ما از هر یک از این دو عنوان دچار بحران شده‌اند و یا داوری ما در این زمینه‌ها و...

بهر روی، چه در دین‌داران و چه در دین‌ستیزان گویا چالش‌هایی بین تدبیر و تمدن و یا مظاهر دینی و اتمسفر و پیامدهای دنیای معاصر به چشم می‌خورد و این دغدغه آن‌چنان هم دور از ذهن نبوده و نیست.

دین چه در دین‌های کلی‌اش و چه در مصداق شریعتی‌اش مدعی پایداری و بجا بودن است. اگر دگرگونی‌ای باشد از اوضاع احوال بیرونی ماست.

چه تغییر در خواننده‌ها، درایش‌ها و چشم‌داشت‌ها و چه تغییر در برداشت‌های دینی. و بر این سرنویش گذر زمان و دوری از پیام‌آوران و بنیان‌گذاران نخستین و اصلی شریعت و نیز چه بسا کمبود دسترسی به منابع اولیه و راستین و همچنین تحولات، سوءاستفاده‌ها، تغییر کارکردها، تغییر کاربردهای مقوله‌های دینی و...

بنابراین درنگی کوتاه اما ژرف و صادقانه و دقیق به تبیین بیجا نیست، بلکه سرآغاز چشم‌اندازها و رویکردهای بهتر و بالاتری هم خواهد شد.